

Panga kui kreditori vaade esitatud taotlusele

Brit Padjus
Swedbank
14.09.2017

Minust:

- Finants- ja kindlustusmatemaatika magister
- 2005-2007 töötasin PRIAs
- >10 aastat Swedbankis
- Viimased 5 aastat kliendihaldur
- Kolmandat aastat Swedbanki põllumajandussektori juht

Millal pöörduda finantseerimissooviga pankka?

- Esialgse idee tekkimisel?
- Protsessi keskel?
- Kogu materjali olemasolul?

Kokkusaamine on oluline, see võimaldab vahetada kogemusi, teadmisi ja informatsiooni.

Milliseid materjale on vaja pangale esitada?

- Äriplaan (lühidalt)
- Bilanss ja kasumiaruanne
- Rahavoogude prognoos
- Ülevaade deebitoridest ja kreditoridest
- Ülevaade omanikest ehk liikmete nimekiri ja võimalusel finantsandmed ja toodetavad kogused
- Ülevaade tagatistest

Äriplaan

- Mida on senini tehtud?
- Tooted/teenused
- Sihtgrupp
- Konkurentsieelis
- Turg
- Finantseerimisallikad- omafinantseering jne

Bilanss ja kasumiaruanne

◦ Teeme pikema perioodi horisontaal- ja vertikaalanalüüsi

- Omakapital- hea tava minimaalselt 25%
- Võlateeninduse kattekordaja ehk DSCR ehk ettevõtte võime laenu tagastada tema tegevusest tulenevatest rahavoogudest, minimaalselt 1,1
- Võlakohustused/EBITDA- investeeringu tasuvusaeg
- Deebitoride ja kreditoride analüüs- kas on probleemseid arveid?
- Varad- varud, põhivara

	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
Detsember	Konsolideeritud	Konsolideeritud	Konsolideeritud	Konsolideeritud	Konsolideeritud
Valuuta (tuhandetes): EUR	Auditeerimata	Auditeerimata	Auditeerimata	Auditeerimata	Auditeerimata
Allikas	CM	CM	CM	CM	CM
Bilanss					
Kokku rahalised vahendid	3	30	26	39	82
Nõuded ostjate vastu	46	46	98	103	128
Muud lühiajalised nõuded					151
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud				2	14
Kokku varud	185	187	212	279	283
Bioloogilised varad					
Müügioteel põhivara					
Käibevara kokku	234 26.2%	263 14.1%	336 17.0%	423 21.2%	658 27.4%
Kokku pikaajalised finantsinvesteeringud					
Kinnisvarainvesteeringud					
Kokku materiaalne põhivara	660	1 595	1 640	1 571	1 745
Bioloogilised varad					
Kokku immateriaalne põhivara					
AKTIVA KOKKU	894	1 858	1 976	1 994	2 403
Kokku lühiajalised laenukohustused	169 18.9%	156 8.4%	180 9.1%	176 8.8%	186 7.7%
Võlad tarnijatele	98	86	114	140	95
Maksuvõlad		11	19	26	28
Muud lühiajalised kohustused	41	30	45	58	73
Kokku võlad ja ettemaksed	139	126	178	224	196
Lühiajalised kohustused kokku	308	282	358	399	382
Kokku pikaajalised laenukohustused	311 34.8%	682 36.7%	686 34.7%	601 30.2%	595 24.8%
s.h. laenud omanikelt		81	5	41	
Muud pikaajalised kohustused		380	380	380	380
Aktiivkapital või osakapital nimiväärtuses	46	46	46	46	196
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (-kahjum)	67	90	116	152	215
Aruandeaasta kasum (-kahjum)	30	26	36	63	280
Muud omavahendid	132	353	354	354	355
Omakapital kokku	275 30.8%	514 27.7%	551 27.9%	614 30.8%	1 046 43.5%
PASSIVA KOKKU	894	1 858	1 976	1 994	2 403
Kasumiaruanne	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
Netokäive	1 344	1 589 18.2%	1 820 14.5%	2 244 23.3%	2 774 23.6%
Müüdid toodete ja kaupade kulu	870	1 157	1 250	1 448	1 566
Mitmesugused tegevuskulud	178	162	142	168	222
Brutokasum (lisandväärtus)	296 22.0%	270 17.0%	428 23.5%	627 28.0%	986 35.5%
Ärikulud	201 15.0%	246 15.5%	366 20.1%	492 21.9%	572 20.6%
EBITDA	95 7.1%	133 8.4%	217 11.9%	251 11.2%	487 17.6%
Kulum	55	79	147	160	175
EBIT	40 3.0%	54 3.4%	70 3.9%	91 4.1%	312 11.2%
Intressikulud	10	28	34	29	32
Kokku finantstulud ja -kulud	-10	-28	-34	-29	-32
Kasum (-kahjum) majandustegevusest	30 2.2%	26 1.6%	36 2.0%	63 2.8%	280 10.1%
Tulumaks					
Aruandeaasta kasum (-kahjum)	30 2.2%	26 1.6%	36 2.0%	63 2.8%	280 10.1%

Finantseerijale on olulised rahavood!

Rahavood annavad ettekujutuse, kust pärinevad ettevõtte rahalised vahendid ja millele neid kulutatakse!

- Rahavood äritegevusest (laekumised müügist, püsikulud, muutuvkulud ja toetused)
- Rahavood investeerimisest (varade soetamine)
- Rahavood finantseerimisest (laenu saamine, laenu põhiosa tagastamine, intresside tasumine)

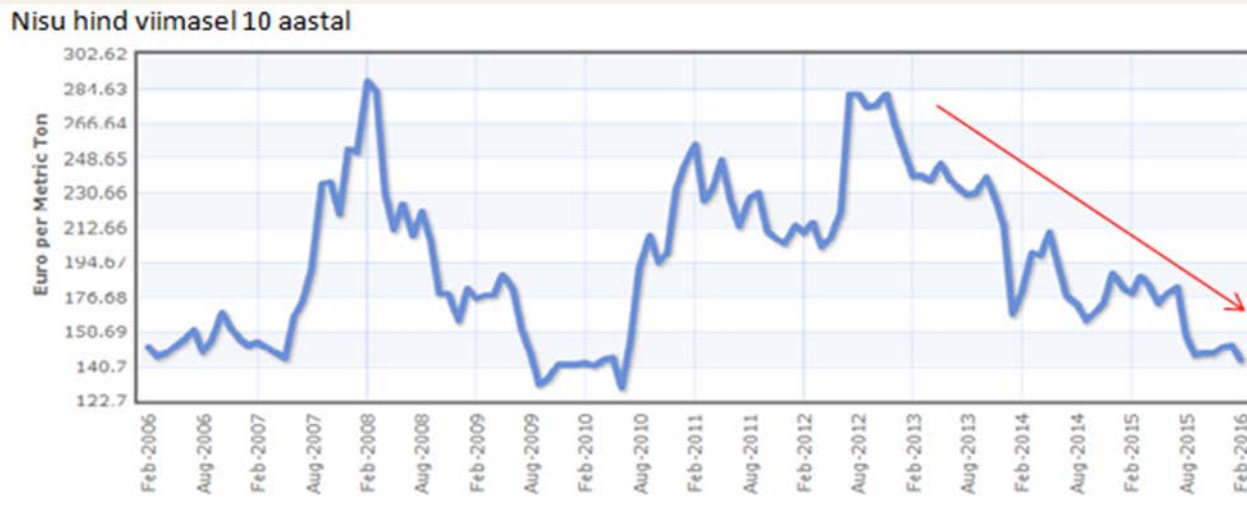
Tulud			
Müük			
tk			
hind			
Muu tulu			
Kulud			
Tööjõud			
Püsikulud			
Muutuvkulud			
Muud kulud			
Rahavoog enne laenu ja liisingumakseid			
Vaba rahavoog			

Rahavood-stress test

- Mängi läbi erinevad stsenaariumid ja vaata, kas ka negatiivse stsenaariumi korral (näiteks kulude suurenemine, madal piima-, liha- ja teraviljahind) jäävad rahavood positiivseiks

- Kulude kokkuhoidmise võimalused?

Omanikud/liikmed

- Kui suur on hajutatus?
- Milline on liikmete finantsolukord/
garanteerimisvõime?
- Omanike/liikmete taust

Tagatised

- Kinnisvara- eriotstarbelist kinnisvara hindab pank üldjuhul rahavoogude baasil ise
- Maaelu Edendamise Sihtasutuse garantii
- Liikmete garantii
- Kommertspant

Milliseid laenukooteid ja millal kasutada?

Põhivara ehitamine – investeerimislaen, maksegraafiku pikkus vastavalt tagatise elueale ja tasuvusajale

Igakuiste rahavoogude erinevuste silumine – arvelduskrediit

Hooaja tarvikute soetamine – aastane käibevahendite laen

Faktooring- ostjate arvete nõudeõiguse loovutamine pangale

Oluline jälgida, et laenulepingu pikkus oleks seoses tehtava investeeringu kasutusajaga!

Investeerimislaen

- Põhivara ehitamiseks/soetamiseks
- Maksegraafiku pikkus vastavalt tagatise elueale ja tasuvusajale (põllumaa max 30a, farmid max 15a, seadmed max 5-7a)
- Ehitusperioodiks maksepuhkus
- Ehituse puhul väljamakse arvete/aktide alusel, vajalik omanikujärelevalve kinnitus

Arvelduskrediit/ käibelaen

Igakuiste rahavoogude erinevuste silumine – arvelduskrediit. Sama limiiti on võimalik korduvalt kasutusele võtta.

Hooaja kauba soetamine – aastane käibevahendite laen. Tagasimakse hooaja lõpus.

Faktooring- ostjate arvete nõudeõiguse loovutamine pangale

Faktooringust saab kasu klient, kes müüb kaupa pika maksetähtajaga- käiberaha vabastamisel likviidsus paraneb.

Pank tasub kuni 90% arve summast müüjale avansina dokumentide esitamisel ja ülejäänud reserviosa peale seda, kui ostja poolt on arve pangale tasutud

Maksetega hilinemise korral tegeleb võla väljanõudmisega panga võlahalduse üksus- müüja aja ja kulu kokkuvõid ning efektiivsem laekumiste kogumine (pangale makstakse reeglina paremini kui otse müüjale).

Tavalise tagasiloovutamise õigusega faktooringu puhul on ostja makserisk müüja kanda, **krediidikindlustusega faktooring võimaldab ostja makseriski kindlustada - müügikahjude vähendamine ostja maksejõuetuse ja pankroti korral**

RÜHMATÖÖ

Uue piimatööstuse ehitamiseks kulub 100 mEUR, riik on toetusena eraldanud 15 mEUR.

Arutelu gruppides:

- Kuidas antud tööstus ehitatud/finantseeritud saaks?

Koostööpartnerid:

Eesti Maaülikool

Estonian University of Life Sciences

Majandus- ja sotsiaalinstituut
Institute of Economics and Social Sciences

www.emu.ee

KEVILI
Põllumeeste ühistu

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

mes nõuandeteenistus
www.pikk.ee

ETKL
EESTIMAA TALUPIDAJATE KESKLIIT

Täna! Koostöös teeme paremini!

Kontakt:
Brit Padjus
Brit.Padjus@swedbank.ee
+372 888 6049